

Choroba meningokokowa

Choroba meningokokową to ciężkie inwazyjne zakażenia wywoływane przez bakterię *Neisseria meningitidis*. Inwazyjna Choroba Meningokokowa przebiega najczęściej jako:

- zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych,
- posocznica (sepsa).

W Polsce najczęściej występują meningokoki należące do dwóch serogrup B i C.

Inwazyjna Choroba Meningokokowa może pojawić się nagle. Epidemie najczęściej wywołują meningokoki z grupy C. Jest to typ odznaczający się wysoką zjadliwością, mogący wywołać zachorowania o bardzo gwałtownym i ciężkim przebiegu, które prowadzą do śmierci w ciągu kilkunastu lub nawet kilku godzin.

Mimo swojej zjadliwości bakteria ta jest jedną z najłatwiejszych do zabicia i reaguje na powszechnie stosowane antybiotyki, jeśli pacjentowi zostanie on podany w odpowiednim czasie, jest łatwa do wyleczenia.

Rozprzestrzenianie choroby

Meningokoki kolonizują jamę nosowo – gardłową człowieka.

Do zakażenia dochodzi na skutek kontaktu z bezobjawowym nosicielem lub osobą już chorą.

Przenoszenie meningokoków odbywa się:

- drogą kropelkową (podczas kaszlu lub kichania),
- przez kontakt bezpośredni (np. podczas pocałunku),
- przez kontakt pośredni np. korzystając ze wspólnych naczyń czy sztućców.

Zachorowania wywołane przez meningokoki występują najczęściej od jesieni do wiosny, ponieważ w tym okresie dochodzi do masowych infekcji górnych dróg oddechowych i bakterie przenoszą się w trakcie kichania lub kaszlu z człowieka na człowieka.

Neisseria meningitidis może dodatkowo wywoływać: zapalenie gardła, płuc, ucha środkowego, osierdza, wsierdza, stawów i inne schorzenia.

Inwazyjna Choroba Meningokokowa cechuje się gwałtownym przebiegiem, wymaga wczesnego rozpoznania i natychmiastowego leczenia.

Objawy zakażenia meningokokami

Okres wylęgania choroby wynosi od 2 do 10 dni, najczęściej 3-4 dni.

Początek Inwazyjnej Choroby Meningokokowej, która ma postać zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i/lub sepsy, może imitować zwykłe przeziębienie, dlatego nie zawsze jest odpowiednio szybko rozpoznana. Pojawia się gorączka, czasem objawy grypopodobne: bóle stawów, mięśni, ból gardła, nudności/wymioty, czasem biegunka. Na skórze mogą się pojawić wybroczyny (drobne ciemnoczerwone zmiany) i większe wykwyty o charakterze krwotocznym.

Może też mieć gwałtowny początek, wtedy na ogół przebieg jest bardzo ciężki. W przypadku wystąpienia ww. objawów należy natychmiast udać się do lekarza.

Leczenie

Głównym sposobem leczenia zakażenia meningokokami jest kuracja antybiotykowa.

Zapobieganie

Profilaktyka zakażeń wywołanych przez bakterie *Neisseria meningitidis* polega przede wszystkim na szczepieniach ochronnych, a w przypadku kontaktu z osobą chorą na przyjmowaniu antybiotyków profilaktycznie.

Szczepienie przeciw meningokokom jest szczególnie wskazane:

- niemowlętom od ukończenia 2 miesiąca życia;
- dzieciom i osobom dorosłym narażonym na ryzyko inwazyjnej choroby meningokokowej: z bliskim kontaktem z chorym lub materiałem zakaźnym (personel medyczny, pracownicy laboratorium), przebywającym w zbiorowiskach (przedszkolach, żłobkach, domach studenckich, internatach, koszarach), osobom z zachowaniem sprzyjającym zakażeniu (intymne kontakty z nosicielem lub osobą chorą, np. głęboki pocałunek), osobom podróżującym;
- dzieciom i osobom dorosłym z wrodzonymi niedoborami odporności: z anatomiczną lub czynnościową asplenią, zakażonym wirusem HIV, nowotworem złośliwym, chorobą reumatyczną, przewlekłą chorobą nerek i wątroby, leczonym ekulizumabem z powodu napadowej nocnej hemoglobinurii lub atypowego zespołu hemolityczno-mocznicowego, przed i po przeszczepieniu szpiku oraz osobom leczonym immunosupresyjnie;
- dzieciom w wieku od ukończenia 2 miesiąca życia z grup ryzyka zaburzeń odporności oraz szczególnie narażonym na zachorowanie nastolatkom i osobom powyżej 65 roku życia.

Ważne w profilaktyce jest:

- przestrzeganie podstawowych zasad higieny osobistej – zasłanianie ust podczas kichania, kaszlu,
- unikanie ryzykownych zachowań, takich jak: picie z jednej butelki, dzielenie się kanapkami, słodyczami, używanie wspólnych sztućców, pocałunki.